תוספתא · דפוס וילנא · סדר זרעים

תוספתא כלאים

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תוספתא כלאים

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תוספתא-כלאים/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
פרק ב 5
פרק ג 7
פרק ד 9
פרק ה 11

פרק א

א כל הזוגות שמנו חכמים [מין במינו] אינן כלאים זה בזה ושאר ירקות השדה וירקות הגינה מין במינו אינן כלאים זה בזה.

ב השבת והגופנין הכוסבר והכרפס אע"פ שדומין זה לזה כלאים זה בזה הקשואין [והדלועין] והאבטיחין והמלפפונות אינן כלאים זה בזה ותורמין ומעשרין מזה על זה דברי ר' מאיר ר' יהודה ור' שמעון אומרים כלאים זה בזה ואין תורמין ומעשרין מזה על זה הוסיף רבי עקיבה השום והשומנית והבצל והבצלצול והתורמוס והפלוסלום א"ר שמעון לא היה ר"ע שונה אלא [בשני זוגות] אלו אלא התורמוס והפלוסלום אינן כלאים זה בזה.

ג בתחום אריח היו מרכיבין תפוח על גבי [אוזרד] מצאן תלמיד אחר אמר להם אסורין אתם הלכו וקצצום ובאו ושאלו ביבנה אמרו יפה אמר אותו תלמיד בשוקי של ציפורי היו מרכיבין קריסתמין על גבי עוגס מצאן תלמיד אחד אמר להן אסורין אתם הלכו וקצצום ובאו ושאלו ביבנה אמרו מי פגע בכם אינו אלא מתלמידי שמאי.

ד רבי נחמיה אומר דלעת ארמית ומצרית ויונית כלאים עם הרמוסה ה' דברים נאמרו בדלעת יונית אסורה לסכך על גבי זרעים עוקצה טפח אוסרת כל שהיא ומביאה את הטומאה וחוצצת בפני הטומאה והנודר מן הדלועין אין אסור אלא בדלעת יונית בלבד.

ה תרנגול טווס ותרנגול פסאני אע"פ שדומין זה לזה כלאים זה בזה ר' יהודה אומר פרדה שתבעה זכר אין מרביעין עליה לא מן הסוס ולא מן החמור אלא מן הפרד שור ושור הבר חמור וחמור הבר חזיר וחזיר הבר אע"פ שדומין זה לזה כלאים זה בזה.

ו חמשה דברים נאמרו בשור הבר אסור משום אותו ואת בנו וחלבו אסור וקרב לגבי מזבח וחייב במתנות וניקח בכסף מעשר לזבחי שלמים אבל לא לבשר תאוה והרי הוא כבהמה לכל דבר ר' יוסי אומר זהו תאו האמור בתורה ומותר משום אותו ואת בנו וחלבו מותר ופסול לגבי מזבח ופטור מן המתנות וניקח בכסף מעשר לבשר תאוה אבל לא לזבחי שלמים והרי הוא כחיה לכל דבר וחכ"א תאו בריה לעצמו שור הבר בריה לעצמו.

ז אין נוטעין שרביט של רמון ולא עקצים של רמון [בצד] סדן של שקמה ואין נותנין זמורה בין שתי קורות כדי שתרבע ביניהן ואין נותנין שני מינין בשפופרת אחת כדי שיבלעו זה מזה ואין מרכיבין זיתים ברכב של תמרה מפני שהוא אילן באילן ואין מרכיבין קשות על גבי [האזמאזמא] ולא תרד על גבי ירבוז מפני שהוא ירק בירק.

ח אין מרכיבין כשות על גבי [תאנא] מפני שהוא ירק באילן רבי יהודה מתיר ירק באילן אילן בירק רבן שב"ג מתיר משום ר' יהודה בן אגרא איש כפר עכו.

ט הנותן מינה של תורמוס בצד מינה של דלעת כדי שתבקע [הארץ] מפניה חייב הזורע דבר המצמיח על גבי בצים ועל גבי חילת חייב על גבי סלע ועל גבי אמת המים פטור [ודבר שאין מצמיח בין ע"ג בצים בין ע"ג חילת בין ע"ג סלע ובין ע"ג אמת המים פטור].

י הזורע והמנכש והחופה עובר בלא תעשה ר"ע אומר אף המקיים עובר בלא תעשה וזורעין זרע וזרעוני אילן [כאחד] הזורע חרצנים עם החטים הרי זה לוקה את הארבעים.

יא כל סאה שיש בה רובע זרע ממין אחר ימעט בד"א בדברים הנופלים שלשה וארבע קבין [סאה במאה] זרעוני הגינה מצטרפין אחד מעשרים וארבעה בנופל למינו בין שנפל לתוך אחרים בין שנפלו אחרים לתוכה.

יב היתה שדהו זרועה חטין ונמלך לזרעה שעורין לא יזרע עד שיופך לא [הפך ימתין] עד שתתלע עד כמה היא מתלעת עד [מקום] שישהה שלשה ימים במקום הצינה [ג' חדשים] אבל לא במקום הגריד [שמקצת] היום ככולו אין מחייבין אותו להיות חריש דק אלא חורש חריש גסה כתלומי הרביעה רבן שמעון אומר זנב הסוס היתה נקרית סוף עפרה נוגע בעפרה של זו אם צימחה והוריד לתוכה בהמה וליקטתו הרי זה מותר.

יג נטועה ונמלך לזורעה [מגביה] עד פחות מטפח וזורע ואח"כ משריש [גורע] עד פחות מטפח ובא ומצא עלין ע"ג תבואה מותר לשעבר ואסור לעתיד לבא עוקר איזה מהן שירצה ומקיים איזה מהן שירצה.

יד שדה שעלו בו עשבים אין מחייבין אותו להפך אלא חורש [בשעה שמחפה והופך ומכסח ונוטל את הגס מלפני פועלין ואין בזה משום [מכסח].

פרק ב

א הרוצה לעשות שדהו שורות של תבואה [ושורות] של מינין הרבה עושה שלשת תלמין מפולשין מראש שדה ועד סופו ר"א בר"ש ואבא יוסי בן חנן איש יוני אומר [דין] אורך חמשים אמה [כמה רחבה] מלא עול השרוני דומה לעול של כרמים תחלתו כשעור הזה אע"פ שאין סופו כשיעור הזה.

ב היו לו שתי שדות אחת זרועה חטים ואחת זרועה שעורים [היה חורש ומכניס חטים] בתוך שדה שעורים או [שעורים] בתוך שדה חטים מותר מפני שחטים נראות כסוף שדה [לשעורים] ראב"י אומר אפילו חטה אחר חטה נכנסת לתוך שדה שעורים או שעורה אחר שעורה. נכנסת לתוך שדה חטים מותר מפני שחטין נראות כסוף שדה לחטין ושעורין נראות כסוף שדה לשעורין.

ג היו לו שתי [שורות] אחת זרועה חטים ואחת זרועה שעורים מותר לעשות ביניהם תלם להיות זורע אחת חטה ואחת שעורה היתה חטה אחת מובלעת בתוך שדה שעורין או שעורה אחת מובלעת בתוך שדה חטין אסור.

ד היו לו שתי שדות אחת זרועה חטים ואחת זרועה שעורין אין מותר לעשות ביניהן תלם של מין א' ובפשתן מותר מפני שרוצה לבדוק את שדהו ובלבד שיהא תלם [מפריש] מראש שדה ועד ראשו ר' אלעזר ב"ר שמעון ואבא יוסי חנן איש יוני אומרין [דין] אורך חמשים אמה ר' אומר מותר אדם לעשות בתוך שדהו שורה של חרדל כמה הוא אורך השורה י' אמות ומחצה.

ה אין מקיפין חרדל חריע אלא לחיסית בלבד דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר לכל מקיפין חרדל חריע חוץ מן התבואה רשב"ג אומר לערוגות קטנות של ירק מקיפין אותו חרדל חריע.

ו הסומך לשרשי אילן שיבשו שהן גבוהין מעשרה טפחים ואילן שאין נופו גבוה מן הארץ שלשה טפחים זורע תחתיו זרע וסומך לו מין אחר מבחוץ היו [מושכות מן הגדר שלשה טפחים לא יפחות משלשה תלמים מפולשין כדי שיהו נראין כשורה] דרך היחיד ודרך הרבים וגדר שהוא נמוך מי' טפחים עולה למדת בית רובע אבל הגבוה עשרה טפחים אין עולה למדת בית רובע.

ז כמה היא מדת בית רובע עשר אמות [ומחצה] על עשר אמות [ומחצה] מרובעת ר' יוסי אומר אפילו אורכה כשנים ברחבה.

ח עבודת ירק בירק אחר ששה טפחים רואין אותה כאילו היא טבלא מרובעת אפי' אין שם אלא קלח אחד נותנין לה עבודתה ששה טפחים בין מן האמצע ובין מן הצדדין היו קלחין נוטין לו לארבע רוחותיה מותר מפני שנראית כסוף שדה.

ט החרדל והפולין והשיפין אע"פ שזרען לירק אין זורעין אותן בערוגה פולין הגמלונין ופול המצרי בזמן שזרען לזרע זורעין אותן בערוגה לירק [אין] זורעין אותן בערוגה ושאר ירקות שדה וירקות גינה אע"פ שזרען לזרע אין זורעין אותן בערוגה.

י מותר אדם לעשות בתוך שדהו תלמיות קטנות של טפח טפח וליתן לתוכן ג' מינין א' [מכן וא' מכן] ואחד באמצע מותר אדם לעשות בתוך שדהו ערוגיות קטנות של ששה ששה טפחים וליתן לתוכן חמשה חמשה מינין ארבע על ארבע רוחות הערוגה ואחד באמצע ומותר אדם לעשות בתוך שדהו גומא קטנה שהיא עמוקה טפח וליתן לתוכה ארבעה מינין והופכין לארבע רוחותיה ומותר אדם לעשות בתוך שדהו תלם להיות נוטע

קישואין ודלועין אבטיחים ומלפפונות ופול [המצרי] והופכן אלו לצד זה ואלו לצד זה ובלבד שלא יהא בינו לבין חברו ששה טפחים.

יא הנוטע שתי שורות של קשואין שתי שורות של דלועין שתי שורות של אבטיחים ושתי שורות של מלפפונות וב' שורות של פול המצרי אפילו כל שדהו מותר.

יב [הקוצר] בכדי שניהם ר' ישמעאל אומר י' אמות ר' עקיבה אומר שמונה אמות מעשה היה בכפר פגי [יהודה] ועשה רבי נחמיה כדברי רבי ישמעאל.

יג [שורה של דלועין בירק אורך ו' טפחים ורוחב מלואו] אחד שורה של קישואין ואחד שורה של ירק אחד בתבואה אורך עשר אמות ומחצה על רוחב ששה טפחים ושורה של ירק בירק אורך ששה טפחים ורחבו מלואו של דלועין בירק ובין שורה לחברתה י"ב אמה [וכן בתבואה של תבואה] בירק א' מראש השדה ועד ראשו [של רוחב] שלשה תלמים של פתיח.

יד אחת שורה של קישואין ואחת שורה של דלועין ואחת שורה של אבטיחים ואחת שורה של מלפפונות ואחת שורה של פול המצרי [מקיים] קלח אחד לזרע [וצריך] לעשות מחיצה גבוהה עשרה טפחים ורחבה ארבע.

טו נכרי שהרכיב [הפרסק] על גבי עובש אע"פ שאין ישראל רשאי לעשות כן נוטל הימנו וחוזר ונוטען במקום אחר הרכיב תרד ע"ג ירבח אע"פ שאין ישראל רשאי לעשות כן נוטל הימנו זרע וזורע במקום אחר.

טז ישראל שקיים כלאים בתוך שדהו אין אחיו הכהנים נכנסין לתוכה אלא רואין אותו כציון בית הקברות אין עושין עם הנכרי' בכלאים אבל עוקרין עמו כלאים מפני שממעט את התפלה.

יז אין עושין עם הנכרי בכלאים ובעיירות המובלעות כגון בית ענה אימא וחברותיה עושין עם הנכרי בכלאים כשם שהכלאים בארץ כך הכלאים [בחוצה] לארץ.

פרק ג

א איזו היא קרחת הכרם כרם שחרב אמצעו ונשתיירו ארבע וחמש גפנים בין מארבעה רוחות ובין משלשה רוחות ובין משתי רוחות זו כנגד זו.

ב איזו מחול הכרם בין שני כרמים דברי רבי יהודה וחכ"א אם אין שם אלא שתים עשרה אמה לא יביא זרע לשם היו שם שתים עשרה אמה נותנין לו עבודתו וזורע את המותר.

ג יש במחיצת הכרם להקל ולהחמיר כיצד מחיצה סמוכה לגפנים זורע חוצה לה עד שמגיע לעיקר מחיצה שאילו אין שם נותנים לכרם ארבע אמות וזורע את המותר היתה

משוכה אחת עשרה אמה לא יביא זרע לשם שאילו אין שם מחיצה נותן לכרם ארבע אמות וזורע את המותר.

ד מחיצת הכרם שנפרצה אומרים לו גדור גדרה ונפרצה אומרים לו גדור אם נתייאש הימנה ה"ז קדש וחייב באחריותה כמה תהא מטעתה ג' כנגד ג' נטלה אחת מן החיצונות כמה יהא ביניהן שתים כנגד שתים מארבע אמות ועד שמונה והזנב מארבע אמות ועד שמונה היו שתים כנגד שתים מארבע אמות ועד שמונה והזנב פחות מד' אמות או יתר על שמונה או שתים כנגד שתים מארבע אמות עד שמונה או יתר על שמונה והזנב מארבע אמות עד שמונה הרי זה אינו כרם עד שיהיו שתים כנגד שתים מארבע אמות עד שמונה והזנב מד' אמות ועד שמונה.

ה כוורת מכוון ונוף אין מכוון הרי זה כרם נוף מכוון וכוורת אין מכוון ה"ז אינו כרם היו דקות ולא היו מכוונות סיעתו ונעשו מכוונות ה"ז כרם כיצד יודע אם היו מכוונות אם לאו מותח את החוט לעיקר גפנים אם היו כולן נוגעות בחוט הרי זה כרם אחת נכנסת ואחת יוצאת הרי זה אינו כרם.

ו [ר"ש אומר חריץ כנטוע כהלכתו או שהיה מוקף כשובך הזה עגול ה"ז אינו חריץ] כרם שנטוע ערבוביא אם יש בו לכוין שתים כנגד שלש ה"ז כרם ואם לאו אינו כרם זה היה מעשה ובאו ושאלו את ר"ג א"ל צאו ושאלו את יוסי בן גילאי שהוא בר ובקי בהלכות הכרם יצאו ושאלוהו אמר להן אם יש בו לכוין שתים כנגד שלש ה"ז כרם ואם לאו אינו כרם ר"ש אומר כרם שנטוע על פחות מד' אמות או יותר על שמונה אמות ה"ז אינו כרם.

ז כרם שנטוע כהלכתו ושורה אחת [יוצאה ממנו] כשהוא מודד נותן לכרם ד' אמות ולשורה [ארבעה] טפחים היה נטוע כהלכתו וגפנים החיצונין [מראין מבינתים] כשהוא מודד [מבפנים] נותן לכרם ארבע אמות ולגפנים ששה טפחים.

ח גפן שנטוע במדרגה נותנין לה עבודתה הזרעים והירקות שנטועין במדרגה נותנין להן עבודתן היו [להן] שתי שדות זו למעלה מזו התחתונה נטועה כרם והעליונה אין נטועה כרם זורע את העליונה עד שמגיע [לעיקר התחתונה] העליונה נטועה כרם והתחתונה אין נטועה כרם זורע את התחתונה ואת המדרגה עד שמגיע לעיקר גפנים.

ט גפן שנטוע בנקע עמוק עשרה ורחב ד' נותנין לה עבודתה למטה פחות מכן נותנים לה עבודתה למעלה.

י חריץ שעובר בכרם עמוק עשרה ורוחב ארבעה ר' אלעזר אומר זורעין בתוכה שלשה זרעונין אחד מכאן ואי מכאן ואחד באמצע ר"א בן יעקב אומר נראין דברי ר"א בחריץ מבורץ.

יא הנוטע ירק בכרם או המקיים הרי זה מקדש ארבעים וחמשה גפנים אימתי בזמן שנטועות על ארבע ארבע או על חמש חמש היו נטועות על שש שש או על שבע שבע הרי זה מקדש שש עשרה אמה לכל רוח [עגולות לא מרובעות] ר"ש בן אלעזר אומר תוקע בארץ ומודד שש עשרה אמה לכל רוח עגולות לא מרובעות מפני שנראית כקרן טבלא ר"ש בן יהודה אומר משום ר"א בר שמעון הזורע וסיערתו הרוח לאחריו מותר מפני שהוא אונס סיערתו הרוח לפניו אסור.

יב בעה"ב שקיים ירקות שדה בכרם אסור לו ואסור לכל אדם אחר מ"מ שקיים ירקות שדה בכרם אסור לו ומותר לכל אדם.

יג הלשישות והלביצין [והברכוייר] והבולפסין והכרכום והקינרה והחמיתה והתלמית והסיאה והאזוב והקורנית והקשואין והדלועין והאבטיחין והמלפפונות ופול המצרי מיני זרעים הרי הן [כלאים בכרם] האירוס והקיסוס ושושנת המלך מיני זרעים ואינן כלאים בכרם רבי דוסתאי בן יהודה אומר מיני דשאים [הרי הן מיני] כלאים החשיפה [והאיטן] והגמי וכל הגדלין באפר מיני דשאים [הרי הן] כלאים בכרם הקנים והחבין והוורד והאטדין מין אילן ואינן כלאים בכרם זה הכלל כל המוציא [עליה] מעקרו ה"ז ירק וכל שאין מוציא עליה מעקרו ה"ז אילן.

יד החצב ר' ישמעאל אומר כלאים וחכ"א אין כלאים כשות ר"ט אומר אין כלאים וחכ"א כלאים א"ר טרפון אם כלאים בכרם תהא כלאים בזרעים ואם אין כלאים בזרעים לא תהא כלאים בכרם [צלף בית שמאי אומרים כלאים ובה"א אין כלאים] אלו ואלו מודים שחייב בערלה.

פרק ד

א רבן גמליאל ובית דינו התקינו שיהו מרחיקין ארבע אמות מעיקר גפנים [לגדר] העושה מחיצה לכרם גבוהה עשרה ורחבה ארבעה בטל ארבע אמות שבכרם העושה מחיצה לגפן [עמוקה] עשרה ורחבה ארבעה בטל ששה טפחים שבגפן.

ב בכל עושין מחיצה באבנים ובמחצלות בקשים ובקנים ובקולחות אפי' ג' חבלים זה למעלה מזה וזה למעלה מזה ובלבד שלא יהא בין [קנה] לחבירו ג' טפחים כדי שיכנס הגדי ר"א אומר [חריץ שהעבירו על גבי הריפין הרי הריפין] כמחיצה ובלבד שלא יהא בינו לבין חבירו כמלואו ר' יהודה אומר [חריץ שהעבירו ע"ג קנים והרי קנים] כמחיצה צריך שלא יהא בין קנה לחבירו שלשה טפחים כדי שיכנס הגדי רבי יוסי אומר אם היו קנים מדוקרנין ועשה להם פאה מלמעלה מותר.

ג נמצאת אומר ג' מדות במחיצה כל שפחות משלשה צריך שלא יהא בינו לחבירו שלשה טפחים כדי שלא יכנס הגדי וכל שהן שלשה משלשה עד ארבעה צריך שלא יהא בינו לבין חבירו כמלואו כדי שלא יהו פרוצות כבנין היו יתירות על בנין אף כנגד הבנין אסור כל שהן ארבעה מארבעה ולמעלה צריך שלא יהא בינו לבין חבירו כמלואו כדי שלא יהא פרוץ כעומד [אם העומד כפרוץ] כנגד העומד מותר כנגד הפרוץ אסור אם היה עומד מרובה על הפרוץ אף כנגד הפרוץ מותר ובלבד שלא תהא פרצה יתירה על עשר אמות אם היו קנים מדוקרנין ועשה להם פיאה מלמעלה אפילו יתירה על עשר אמות מותר.

ד כל מחיצה שעשויה שתי ואין עשויה ערב ערב ואין עשויה שתי הרי זו מחיצה ר' יוסי בר' יהודה אומר אין מחיצה אלא עד שתהא עשויה שתי וערב מעשה שהלך ר' יהושע אצל ר' ישמעאל בכפר [עזין] הראהו גפן שמודלה על מקצת תאנה אמר לו מה אני להביא זרע תחת המותר אמר לו מותר שאין אדם מבטל תאנתו מפני גפנו העלהו משם לבית המגונים והראהו גפן שמודלה על מקצת קורה ובו סדן של שקמה ובו קורות הרבה אמר לו תחת קורה זו אסור והשאר מותר שאני רואה שכל קורה וקורה באילן אילן בפני עצמו ר' ישמעאל בן אלעזר אומר אם היה [מפציע] בין קורה לחברתה כאילו אילן אחד.

ה אלו הן פסקי [חריץ חריץ] שחרב אמצעו ונשתיירו בו חמש גפנים מכאן וחמש גפנים מכאן אם אין שם שמונה אמות לא יביא זרע לשם שמונה אמות ועוד נותנין לו עבודתו וזורע את המותר כמה הוא ועוד אחד [משׁשׁה טפחים] באמה.

ו העושה מחיצה לכרם גבוה עשרה ואין רחבה ארבעה לא ביטל את ד' אמות שבכרם העושה מחיצה לגפן גבוה עשרה ואינה רחבה ארבעה לא ביטל ששה טפחים שבגפן].

ז זמורה של גפן שהיתה מודלה ע"ג תבואה אפילו היא מאה אמה כל הגפן [כולה] אסורה היא ופירותיה תבואה שנטעה תחת הגפן מחזיר ואינו מקדש הגפנים והירקות שנוטין לתוך הגפן אבא שאול אומר ר"ע אומר יחזיר ובן עזאי אומר יספר.

ח היו שרשין יוצאין בתוך ד' אמות שבכרם הכל מודים שיעקר שרשי פיאה יוצאין בתוך ד' אמות שבכרם [אפילו] למטה משלשה טפחים מותר.

ט המבריך את הגפן בארץ [אם אין] על גביו עפר אלא כל שהוא מותר לזרוע מכאן ומכאן ואסור לזרוע על גביו הבריכה שבסלע אע"פ שאין עפר על גביו אלא שתי אצבעות מותר לזרוע על גבה דברי ר"מ ר' יוסי אומר שלש אצבעות [רשב"ג אומר בית שמאי אומרים עשר אמות ובית הלל אומרים ו' טפחים].

י תבואה שהשרישה הרי זו אסורה ומקדשת ומתקדשת גפנים שהשרישו הרי אלו אסורין ומקדשין אבל אין מתקדשין עד שיעשו כפול הלבן מקצתם עשו כפול הלבן ומקצתן לא עשו את שעשו כפול הלבן אסורין ואת שלא עשו כפול הלבן מותרין.
יא המעביר עציץ נקוב בכרם אם הוסיף מאתים אסור אבל אין מתקדש עד שיניחנו תחת הגפן ר"ש אומר אין בין עציץ נקוב לשאינו נקוב אלא הכשר זרעים בלבד.

פרק ה

א כלאי הכרם מותרין משום גזל ופטורין מן המעשר כלאי זרעים אסורין משום גזל וחייבין במעשרות.
ב סוס שילדה מין חמור מותר עם אמו ואם היה אביו חמור אסור עם אמו חמור שילדה מין סוס מותר עם אמו [ואם היה אביו סוס אסור עם אמו] רחל שילדה מין עז מותר עם אמו אם היה אביו עז אסור עם אמו עז שילדה מין רחל מותר עם אמו אם היה אביו רחל אסור עם עמו ואין קרב לגבי מזבח כוי מטילין עליו שני חומרין.
ג אין קושרין את הסוס לצדי הקרון ולא לאחר הקרון ולא את הלבדקים לגמלים ר' מאיר מתיר אם היו מסייעין בירידה ובעליה הכל מודים שהוא אסור.
ד לא יקשור סוס לפרד ופרד לחמור וחמור לערוד מפני שמנהגין זה את זה אם עשה כן ר' מאיר מחייב וחכמים פוטרין ר' יהודה אומר בני סוסה ובני חמורה [כאחד] אסורין זה עם זה וחכמים אומרים כל הפרדות מין אחד הן אסי הבבלי אומר אסור לרכוב על גבי הפרדה מקל וחומר ומה אם במקום שמותר ללבוש שני חלוקות כאחד הרי הוא אסור בתערובתן מקום שאסור לנהוג שתי בהמות אינו דין שיהא אסור בתערובתן אמרו לו הרי הוא אומר (מלכים א א׳:ל"ג) והרכבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לי והורדתם אותו אל גיחון אמר להן אין משיבין מתקוע אמרו לו הרי הוא אומר (מלכים א ט"ו:ה') <ויעש דוד הישר> בעיני ה' ולא סר מכל אשר צוהו רק בדבר אוריה החתי.
ה כלב מין חיה ר"מ אומר מין בהמה מה הפרש בין ר"מ וחכמים אלא שהכותב חייתו לבנו ר"מ אומר כתב לו כלב וחכ"א לא כתב לו כלב הכותב בהמתו לבנו ר"מ אומר לא כתב לו כלב וחכמים אומרים כתב לו כלב כלב כופרי מין חיה.
ו הירודין והנעמות הרי הן כעופות לכל דבר [שאין] בהמה טמאה יולדת מן טהורה ולא טהורה מן טמאה ולא גסה מן דקה ולא דקה מן גסה ולא אדם מן כולן ולא כולן מן אדם כל שיש בישוב יש במדבר הרבה יש במדבר שאין בישוב כל שיש ביבשה יש בים הרבה יש בים שאין ביבשה אין מין חולדה בים.

ז החוסם את הפרה והמזווג את הכלאים פטור שאין לך שהוא חייב אלא הנוהג והמנהיג בלבד.

ח צמר הגמלים וצמר הרחלים [אסור] בד"א בזמן שטרפן זה בזה והביא פשתן ביניהם [וטרף] אבל העושה חלוק שכולל צמר הגמלים וכולל צמר הארנבים וארג בו חוט אחד של צמר בצד זה וחוט אחד של פשתן בצד זה אסור בגד שיש בראשו אחד כלאים לא יתכסה בצד השני אף על פי שהכלאים מונח בארץ.

ט חלוק של צמר שנפרם ופירפו בחוט של פשתן ושל פשתן שנפרם ופירפו בחוט של צמר [אם] תופרן אסורין משום כלאים ויוצאין בהן בשבת.

י לובש אדם שתי חלוקות זו על גב זו אע"פ שפונדתו חגורה עליו [מבחוץ ובלבד שיתן] את המשיחה ויקשור [בה] בין כתיפיו בלארי נשים אין בהן משום כלאים [ואם תופרן] מקבלות את הטומאה ואסורות משום כלאים מטפחות תיבה אין בהן משום כלאים מטפחות ידים ומטפחות ספרים ומטפחות ספוג אין בהם משום כלאים רבי אליעזר אוסר דברי ר"מ ר' יהודה אומר ר"א מתיר וחכמים אוסרין.

יא לא יתן את המרדעת על כתיפו אפילו להוציא עליה את הזבל ור"א ב"ר שמעון מתיר בגד שאבד בו כלאים לא ימכרנו לנכרי ולא יעשנו מרדעת לחמור ר"ש ב"א אומר לא יעשה [הימנו אימרא המפורסמת] אבל יעשה הימנו תכריך למתים.

יב [עיפו] של צמר שנתנו בפשתן מותר עשה שני ראשיו בצד אחד אסור צמר שנתנו בפשתן להיות אורג עליו הרי זה אסור שבשעה [שהיה לגזוז] היה נטוה אמר ר"ש בן אלעזר למה נקרא שמו שעטנז מפני שמליז [את] אביו שבשמים עליו.

יג ר' חנניה בן גמליאל אומר לא יקשור סרק של צמר ושל פשתן לחגור בו את מתניו אע"פ שהרצועה באמצע הפוקרית והציפה אין בהם משום כלאים ואם תפרן מקבלין טומאה ואסורין משום כלאים פשתן שצבעו בחרת לא ימכרנו לנכרי ולא יעשנו אימרא לפשתן המפורסמת בכרים ובכסתות הרי זה מותר.

יד איינטכלינית מלוגמא ורטייה אין בהן משום כלאים המת והבהמה והאוהלין והאכסליס והאסטמא וקלע ואילון ובגדי כהנים ובגדי כהן גדול אין בהן משום כלאים בגדי כהן גדול היוצא בהן למדינה חייב ובמקדש בין לשרת ובין שלא לשרת פטור מפני שהן ראוין לעבודה.